

Teresa Pous

CARTA
D'HIVERN

V I E N A
E D I C I O N S

14 de desembre del 2006

Cafeteria de l'Hotel Astoria de Sant Petersburg

La Rita Romans agafa la tassa de te i en pren una mica. Està asseguda en una taula de la cafeteria de l'Hotel Astoria, al costat dels finestrals. Ahir va arribar a Sant Petersburg. Són les set del vespre i ja fa hores que és fosc. Abans de recordar la seva relació amb el Víctor, fa una pausa i mira la plaça de Sant Isaac. Neva. Les volves de neu, suspeses dins l'aire, petites, lentes i imparables, deixen la plaça coberta de neu brillant. Els seus minúsculs cristalls invisibles il·luminen la foscor. Fa molt fred, però a la cafeteria s'hi està calent.

Vol recordar tot allò que va passar fa trenta anys. I, sobretot, el que va succeir després d'aquella tarda d'hivern a Milà quan el Víctor es va deixar caure en un banc a prop de Santa Maria della Croce per dir-li allò que va canviar el rumb de la seva vida.

Obre el quadern que avui ha comprat en una papereria de l'avinguda Nevski. Hi escriu unes ratlles.

«Ahir vaig aterrar a Sant Petersburg. Podré estar deu dies en aquesta ciutat heroica. He triat Sant Petersburg per moltes coses: perquè trenta anys enrere volia venir-hi amb el Víctor, per la neu, pel riu Neva i pel mar Bàltic, per les escriptores i escriptors que hi van néixer o viure, per les grans obres lite-

ràries russes en què aquesta ciutat deixa el seu batec, per les cúpules daurades, pel misteri i la grandesa del poble rus, perquè Pau Casals el 1905 tocà el *Concert de Saint-Saëns* a la Sala de l'Assemblea dels Nobles i mai cap vetllada no l'impactà tant com aquesta, pel coratge i el dolor dels seus habitants durant el setge de Leningrad. Van estar quasi tres anys assetjats per l'exèrcit nazi. Mesos i mesos de neu apilada sobre les runes de les cases mortes, capes de neu com mortalles, com llençols blancs tacats de sang i de cendra. El pa, l'aigua i el foc. Les tres paraules al cor de cada persona que resistia. El pa, perquè la fam devorava els cossos. L'aigua, per viure uns minuts més, una hora més, un dia més, una setmana més. A l'hivern, la neu els l'oferia. I el foc, per no morir glaçats i poder coure algun aliment. Voldria endevinar, enmig de la neu o la boira, els rostres dels seus descendents i percebre algun impuls d'aquella fortalesa que els va fer resistir fins a la mort.

Des d'aquí escriuré la carta al Víctor. Em cal retrobar els records i refer el nostre camí transformat. M'estaré una estona a la cafeteria i els cercaré. És molt d'hora per anar dormir. Aquí s'hi està bé i tot just són les set del vespre...»

Tanca el quadern. Al costat de la tassa de te que fumeja, també hi té paper i ploma. I algun llibre. Es pregunta si realment podrà escriure la carta al Víctor, si aquests dies trobarà l'atmosfera propícia per escriure-la. Li vol explicar la seva transformació. Comença a recordar.

Tot va començar aquella nit de febrer del 1976...

I

Febrer del 1976

Gran Teatre del Liceu i Cafè de l'Òpera de Barcelona

Aquell vespre de febrer feia mal temps. La Rita baixava per les Rambles i sentia l'olor de l'hivern. Les parades de flors ja tancaven. Va veure les galledes plenes de branques d'eucaliptus per fer rams. L'olor d'eucaliptus la va transportar als boscos de Llinars i es va trobar a la cuina de la seva infantesa, al costat de la besàvia. Amb els vidres de les finestres entelats, els marbres humits i aquella aroma vegetal intensa de tant bullir eucaliptus en època de refredats. Els ulls de la seva besàvia! Com arcans i tan plens de llum! De petita, la Rita no ho hauria dit amb aquestes paraules, que ara ja són seves. Deia que eren uns ulls molt grans i li agradava que la besàvia la mirés.

Va pensar que no anava prou abrigada. L'aire fred li entrava dins del cos i es va cordar l'últim botó de l'abric negre que li havia deixat una companya de la facultat. Era més elegant que la seva trenca. Tenia el front i les galtes fredes. S'havia mig recollit els cabells i no li protegien la cara. Eren de color castany clar i lluien sota la llum dels fanals. Es va mirar les mans. Li agradaven els guants negres que s'havia comprat per a aquella nit especial. Sentia les mans humides i l'estómac encongít. Caminava de pressa i va ensopegar amb una llosa de les Rambles. El Pere Torres i ella s'havien de trobar al Li-

ceu. Era el primer cop que entraria en un teatre d'òpera i ho faria amb el primer psiquiatre que havia conegut. Aleshores, el Pere acabava l'especialitat de psiquiatria. L'òpera programada era *Els mestres cantors de Nuremberg*. Davant del Palau de la Virreina, el nom del compositor, Wagner, li va ocupar tota la ment. Quatre hores! El Pere li havia dit que era una producció de l'Òpera d'Aquisgrà i que durava quatre hores. Començar amb una òpera tan llarga no li feia cap gràcia. Li hauria vingut més de gust anar a veure una representació de *La Bohème*. O de *La traviata*. Duraven molt menys i entraven més suaument. Sense la mirada brillant del Pere en convidar-la uns quants dies abans, hauria pensat que li volia fer avorrir l'òpera d'un sol cop i per sempre més.

Ella no havia sentit parlar d'òpera fins als vint anys, és a dir, fins aleshores. Era de poble, de Llinars del Vallès, i a casa seva només es parlava de la música de Glenn Miller, de Xavier Cugat, d'Antonio Machín, del gran mestre Ruera, de la música de les sardanes, dels concerts de les orquestres que es feien durant les festes majors i de les cançonetes d'estiu que es cantaven i ballaven als envelats. És cert que l'avi era un gran músic en potència, un amant del piano i que els feia concerts bonics, de vegades amb petites peces de música clàssica. Li fa pena pensar que era incomprès en la seva família, abocada al treball, sense temps per desenvolupar el gust per la cultura. Però l'avi sempre estava content. A la Rita, en realitat, l'apassionava la Nova Cançó. I les cançons dels cantautors que havia conegut a la universitat: Georges Moustaki, Léo Ferré, Nana Mouskouri, Jacques Brel, Leonard Cohen, Joan Baez.